

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED VÁROS ÉS A SZEGEDI JÁRÁS DOLGOZÓINAK LAPJA

XII. évfolyam, 215. szám

Ára: 50 fillér

Szerda, 1956. szeptember 12.

Szegedi adósságok

Nem olyan perelhető adósságokat teszek szóvá, ahol jogerős bírói határozatok alapján pénzbeli tartozást kell törleszteni. Ennél több, nagyobb, „becsületbeli” tartozások azok, amelyeknek a rendezése a bírói ítéletnél is jobban kötelez és lerovása boldog megelégedést vált ki az adósból. A hála kifejezése ez azokkal szemben, kik életmunkájukkal követendő irányt mutattak népünk boldogulásának érdekében a haladás, a szabad, a szebb és jobb élet felé.

Szeged sohasem volt annak a „szegedi gondolat”nak a vivője, melyet rá akartak erőszakolni, mint jármot, nyakába akasztani. Dózsának és Kossuthnak a népe volt, s az ma is. Különben nem tudott volna felmutatni oly hazafiakat, akiket a szegedi táj, a Szeged környéki búzamezők, a szegedi levegő, a Tisza tett azzá, akik voltak. A szegedi föld megismerése, szeretete adta a Móra Ferencet, Juhász Gyulát, Tömörkényt, Vedrest, Reiznert, Kiss Ferencet, Radnóti és még sokakat városunknak, országunknak. A kapitalista világ nemcsak szűkebbül, önző, de ellenséges érzülettel viselkedett velük szemben és szándékosan maradt adósa emléktüknek.

A háború pusztítása után a romok eltakarítása, az új élet elindítása minden erőt igénybe vett és csak később kerülhetett sor fejlődő demokratikus életünkben az adósságtörlesztésre. Mórának a Sztálin-park lombozatába rejtett kicsiny mellszobrára, a múzeum és egy művelődési otthon hirdeti nevét. Munkásságának elismerése monumentálisabban emléket kíván Szegedtől. Juhász Gyulának készül és rövidesen felállítandó szobra méltóan fogja hirdetni a város halálját prófétailkú költő-fiával szemben. A Tömörkénynek állított szobor-emlék törekeny mészköszobor. Tápai Antal jól sikerült alkotása azonban az idők viszontagsága ellen védelmet, jobb elhelyezést követel. A háború gördített akadályt az elé, hogy a vadvízek és a Tisza alföldi problémájával foglalkozó Vedres Istvánnak és a város történetét elkallódott morzsákból hangyaszorgalommal összegyűjtő Reizner Jánosnak emlékét a múzeum falában márvány relif és emléktábla hirdesse. Méltó emlékekkel még ma is adósok vagyunk. Radnóti neve gimnáziumot ékesít, a szegedi Pantheonban táblát kapott. A szegedi erdők atyjának, és megteremtőjének, az alsótanyai futóhomok megkötőjének és hasznosítójának, Kiss Ferencnek is adósi vagyunk. Az Erdészeti Technikum Kiss Ferencről való elnevezése szerény kezdet munkásságának elismeréséhez.

Vannak még ennék a városnak gyermekei, kiknek emlékét megőrizni kötelessége Szeged népének. Ezek közé tartozik Vasvári Miklós is. Nevét talán Szegeden kevésbé, de az országban és a határokon túl jobban ismerik. Szeged szülője, itt járta iskoláit, egyetemi tanulmányait. Zoológus, az állattani tudományoknak a kutatója volt. A szegedi és pesti egyetemen végzett munkássága után a Madártani Intézetben végzett nagy jelentőségű úttörő tudományos munkásságot. Az alkalmazott madártannak lett a kutatója. Lelkes ország-világjáró volt, kit 6 gyermekes családja sem tartott vissza a fáradságos utaktól. Az Akadémia szűkebb támogatásával koplalva járta be Törökországot, Kis-Ázsiát, honnan jelentős gyűjtött anyaggal tért vissza. Az a egyszerű tudós volt, aki a madáreltet megnyilvánulásokat (ökológiát) éppúgy figyelte a szabad természetben, mint ahogyan a munkaasztalnál a mikroszkópikus szervei felépítésüket, táplálkozásukat. Munkája eredményének tulajdonítható több madár-fajta gazdasági szerepének tisztázása. Az ő kezdeményezésére indultak el hazánkban a szinkron (egyjellegű tájakon egyidejű) madármegfigyelések. Ennek a vizsgálódásnak tudományos megoldása az ő nevéhez fűződik. Megszervezte az ország madármegfigyelő gárdáját és számos kutatót nyert meg a madártani tudományban.

A testileg gyengébb alkatú kutatóban óriási alkotó erő volt. Nappalt éjbe olvasztva kutatót, írt. Kutatásai, munkája tetőfokán lett áldozata a hitleri zsarnokságnak. SS-pribékek végezték ki 1945. februárjában. Több mint 100 tudományos közlése látott napvilágot. Nagy jelentőségű kutatási anyaga a háború pusztításai következtében a Madártani Intézet pótolhatatlan kincseivel együtt a tűz martaléka lett.

A Madártani Intézet 1955. novemberében beadvánnyal fordult a Városi Tanácshoz, melyben javasolta, hogy Szeged szülőttjéről, érdemes fiáról méltóképpen emlékezzék meg. A beadványt a Egyetemi Állatrendszertani Intézet professzora és szerény személyem láttuk el javaslatunkkal. Javasoltuk, hogy Vasvári Miklós nevével utca neveztesék el valahol az újszegedi madárdalol liget környékén, hol Erdély idecsatolása idején az utcák erdélyi községek nevét kapták. Jól tudjuk, hogy a legtöbb szegedi utcanev már „védett” név, amelyhez országos vagy helyi érdek, emlék fűződik, de úgy gondolom, hogy a Korondi, Tusnádi, vagy Parajdi utcák egyikét ha Vasvári Miklós utcának nevezzenk, nem esnék sérelem, viszont Szeged neves szülőttjével szemben adósságunkat törleszteni. A beadvány sorsa a mai napig ismeretlen.

Példát kell mutatnunk szegedieknek adósságaink törlesztésében, mert úgy járhatunk, hogy majd mások adnak példát nekünk helyi tartozásunk gyorsabb rendezésére.

Dr. Beretz Péter

Sajtlólájékoztató a Csongrád megyei Tanácsnál

A belvízvédelmi tervekről — A parasztek közös terményvásárlásáról — A sertések értékesítéséről — A házépítési kölcsönökről

Kedden reggel 9 órakor Csongrád megye Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke, Papp Sándor elvtárs sajtófogadást tartott Hódmezővásárhelyen. A sajtófogadáson az MTI, a Délmagyarország és a Viharsarok munkatársai jelentek meg. Papp Sándor elvtárs, az újságírók előzetes írásban benyújtott kérdéseire válaszolt.

A megyei tanács v. b. elnöke elsőként az MTI szegedi munkatársának kérdésére válaszolt, aki aziránt érdeklődött, hogy a megyei tanácsnak milyen terve van a szegedi járás területén a jövőre nézve a belvíz-károk megelőzésére?

— Általában — mondotta Papp Sándor elvtárs — az egész megye területére vannak kész tervek az árvízvédelem megelőzésére, a belvizek levezetésére. Tény az, hogy sem a felszabadulás előtt, sem azután rendes, belvízlevezető csatornahálózat nem épült ki. Okulva a károkon, felterjesztéssel fordultunk a Minisztertanácshoz. Ennek alapján szinte bizonyos, hogy 1957-ben a már kész tervek szerint megkezdik a munkálatokat. Remélhető azonban — bár még nem bizonyos —, hogy a különösen veszélyeztetett mezőgazdasági részeket, így a küküllői Sárió-Kalápas Tsz. valamint Újszentiván területén még az idén megkezdhetjük a csatornázást.

A Délmagyarország munkatársai kérdést intéztek a tanácselnökhöz arra vonatkozóan, hogy Tápé régi óhaja mikor teljesül, mikor kap a község művelődési otthon?

Papp Sándor elvtárs bejelentette, hogy a tápéi művelődési otthon a jövő évben felépül, s már most folynak az előkészítő munkálatok.

Az idei belvizek több termelőszövetkezetet és egyéni gazdát megáztattak abban, hogy a télre kellő mennyiségű takarmányt termelhesen. Ezért kérdést intéztek az újságírók a megyei tanács elnökéhez, vajon nyújtanak-e segítséget a termelőknek valamilyen szervezeti formában a szűkebb és szemestakarmány beszerzésére?

— Jelenleg a termelőknek intézményesen nem szervez kukoricavásárlást a tanács. A termelőszövetkezetek számára van ugyan egy kerete, így azok — ahol nagyon szükséges — szervezeten keresztül lehetnek megvásárolva a takarmányt. Az egyéni dolgozó parasztoznak a szabadpiacon van lehetőségük szükségleteik beszerzésére, de szervezeten is beszerezhetik a szükséges takarmány-féleséget, nem a tanácstól ugyan, hanem akár a termelési bizottságok, akár a földművelőszövetkezetek útján. A termelők köthetnek ilyen megállapodásokat a földművelőszövetkezetekkel.

— Egyébként van olyan gondolat is, hogy mivel a mi területünkön sok a süldő, más területeken viszont kisebb hiány mutatkozik, a termelők a földművelőszövetkezetekkel megegyezve közösen eljuttatják az ország olyan területeire a sertésfelesleget, ahol nagyobb a kereslet. Erre mind a termelőszövetkezeteknek, mind az egyéni gazdálkodóknak lehetőségek van.

A dunai árvízek következtében az építőanyag jelentős részét a károsodott területekre irányították. Ennek következtében Csongrád megyében is hiány mutatkozott építőanyagokban. Azok se tudták mindnyájan beszerezni az építőanyagot, akik házépítési kölcsönt kaptak. A Délmag-

yarország kérdést intézett a megyei tanácshoz: mi történnik ezekkel az építőanyag-hiány miatt egyelőre még fel nem használt kölcsönökkel, másrészt, hogyan biztosít a tanács építőanyagot a dolgozóknak?

— Azoknak, akiknek már folyósítottak kölcsönt, de még nem tudták építőanyagot beszerezni, félesztendei türelmi időt biztosítanak a kölcsön felhasználására. Ami a kérdés másik részét illeti, az építőanyagokkal valóban szűken vagyunk. Az állami készletből történő kiutalás nem felel a szükségletet. Ezért a téglagyárak kapacitásának fokozottabb kihasználására törekszünk. A kihasználatlan téglagyárakban módot adunk a termelőszövetkezeteknek téglaelőállításra. Körülbelül 5—600 ezer forintos beruházással növeljük a téglagyárak száraitó színeit. Ugyanakkor azonban a faanyagot nem tudjuk növelni. Ezért a csővázas és vasvázas fedémszerkezetek használatát kívánjuk fokozni, mert egyedül ezen

az úton lehet megoldani a helyzetet. Van egy másik terv is, amely szerint a község- és városi földművelőszövetkezetek brigádokat szervezhetnek és ezek a brigádok ősszel és télen Tokaj vidékén követ bányásznak és a kitermelt követ vízi úton — esetleg vasúton — juttatják el a megyébe.

A Délmagyarország szerkesztője megjegyezte, hogy a megyében is található homokkő, Balástya—Ószeszek—Kistelek—Forráskút—Üllés környékén. Javasolta, hogy egy szakértőkből álló brigád vizsgálja meg ennek a homokkőnek a hasznosítási lehetőségeit. Továbbá tolmácsolta a szőregi téglagyár dolgozóinak hasznosítási javaslatát; azt tudniillik, hogy a téglagyárak terven felüli teljesítményének bizonyos százalékát a környező községek kapják meg. Ezáltal fokozódik a téglagyári dolgozók érdekeltsége, növekszik a termelés, és javul a megye építőanyag ellátása.

Nagyarányú javítási munkák a Vágóhídon

A Szegedi Vágóhídon javítási munkálatok. Bővítik, modernizálják, az eddigi hűtőt s tő alá kerül a nyitott karám is. Különösen a karám javítása nagy jelentőségű, hiszen eddig ősszel és télen az állatok a szabad ég alatt várakoztak hosszabb ideig, s így nagy volt az apadás, a súlyvesztés. A munkálatok még az esős idő beállta előtt befejeződnek.

A karbantartási munkák végzésével egyidőben új gép is érkezett a vágóhídra. A palapucoló-gép megkönnyíti az eddig fáradságos munkát, egy-két perc alatt elvégzi a tisztítást. Az új kisgépesítést nagy örömmel fogadták a vágóhíd dolgozói.

Újabb 600 fogyasztót lát el a Szegedi Gázmű

Évek óta feltűnően növekszik a lakosság gáztűzhely iránti érdeklődése. A Szegedi Gázmű, sajnos, nem tudta és jelenleg sem tudja teljesen kielégíteni az igényeket. Ebben az esztendőben azonban 600 új fogyasztót sikerült bekapcsolni a városi hálózatba. Elsősorban a régi igénylők kérését elégítették most ki. Sok kérelemnek még most sem tudnak eleget tenni, mert az 1956-os esztendőre tervezett és kapott 600 gázóra kevésnek bizonyult. A jelenlegi helyzet szerint az idén újabb fogyasztók bekapcsolására nem lesz mód, mert amellet, hogy mérőóra nem áll a Gázmű rendelkezésére, a gáztermelés növelése itt helyben elháríthatatlan műszaki akadályokba ütközik.

A következő esztendő azonban meg hozza a lehetőséget az igények szélesebb körű kielégítésére is, mert a

Naponta tizenkét vagon paprika érkezik a Paprika-feldolgozóhoz

A késő nyárutó különösen kedvez a paprikabéérésnek. Szeged környékén hétfőn mindenütt megkezdődött a paprika átvétele, s már minden mintegy 12 vagonnyi érkezett a Paprikafeldolgozó Vállalathoz. A nagymennyiségű paprika — a tervek szerint naponta ennyi érkezik ezután is — nem érte váratlanul a feldolgozó vállalatot. Nyomban megkezdtek a fűzést, hogy így is biztosítsák a gyors utóérelést. A paprikaszállítás megkezdésével egyidőben öt malom is megindult, melyek már az új termésből őrlenek. A jó időjárás nagyon kedvező a parika örlemény minőségére, s így minden valószínűség szerint ez évben sokkal több csemesepaprikát készítenek majd.

A melléktermékek feldolgozásáról is gondoskodtak már a Paprikafeldolgozó Vállalatnál. Az Oleo Rezin gyártságának laboratórium kísérletei befejeződtek, s ez igen kedvezőnek mondható.

Szeptember 15-ig meghosszabbították a kisipari tanulók szerződésének határidejét

A magánkisiparosok 44 szakmában vesznek fel tanulókat. A szerződés iránt nagy az érdeklődés, már eddig is több ezren jelentkeztek. Sokan választják az asztalos-, szabó-, fodrász-, lakatos-, műszerész-mesterséget. A szerződés megkötésének határidejét szeptember 15-ig meghosszabbították.

A legalacsonyabb nyugdíjak felemelését javasolják a szakszervezetek

A Szakszervezetek Országos Tanácsa most tartja IX. teljes ülését. Gáspár Sándor, a SZOT elnöke »A szakszervezetek feladatai a dolgozók élet- és munkakörülményeinek megjavításában« címmel tartott beszámolójában többek között hangsúlyozta, hogy növelni kell a szakszervezetek jogait a lakások elosztásában.

Gyakori, hogy kevés fizikai dolgozó jut lakáshoz és gyakran érvényesül a protekció, vagy személyi összeköttetés. A szakszervezetek vegyenek részt az üzemek részére épített lakások elosztásában. A dolgozók nyugdíjellátásáról szólva hangsúlyozta, hogy nagy eredmény az 500 forintos nyugdíjminimum.

Ma már több mint 550 ezer ember kap nyugdíjat, özvegy-, vagy árvaellátást. Azonban a nyugdíjtörvénynek vannak fogyatékságai. Ezért a szakszervezetek javasolják a kormányt, hogy mind a nyugdíjasoknál, mind özvegyeknél emelje fel a leg-

alacsonyabb nyugdíjakat. Azt is javasolják, hogy a még munkaviszonyban lévő nyugdíjasok számára — feltéve, hogy ez nekik kedvező — tegyék lehetővé, hogy lemondva jelenlegi nyugdíjukról, munkaviszonyuk megszüntetésekor az új munkaviszonyban töltött évekre való tekintettel az új törvény szerint legyenek nyugdíjazva.

Szükséges továbbá a mezőgazdasági nyugdíjasok, az úgynevezett OMBI-sok igen alacsony ellátásának felemelése.

Helyes a MEDOSZ-nak az a javaslata, hogy a mezőgazdasági munkásoknál nyolc, lemondott hónap számítson nyugdíj szempontjából egy évnek. Tekintettel arra, hogy a felszabadulás óta 11 év telt el, szükséges újra rendezni a nyugdíjhoz szükséges váróidőt, mégpedig úgy, hogy az évek nagyobb száma megmutatkozzék a nyugdíj összegében.

Foglalkozott a beszámoló a

nagyon elharapózott törvénytelen túlláztatásokkal. A törvénytelen túllázatlendése esetén habozás nélkül törvényes úton vonják felelősségre a gazdasági vezetőket.

Az üzemi szakszervezeti szervezetnek kötelességük érvényt szerezni a Munka Törvénykönyve előírásainak.

A szakszervezeteknek nagyobb hatáskört kell biztosítani. Ennek érdekében a szakszervezetek azt kívánják, hogy bevonják őket a népgazdasági tervek előkészítésébe és összeállításába, mind üzemi, mind felsőbb szinten. Teljes felelősségű résztvevők kívánunk a bérügyi intézkedések kidolgozásában. Növelni kell a szakszervezetek szerepét az állami szerveknek mindazon intézkedéseiben, amelyek közvetlenül, vagy közvetve kihatnak a munkások és alkalmazottak élet- és munkakörülményeire, szociális és kulturális helyzetére,